

12.11.2009

**LAUSUNTO VAKUUTUSOIKEUDEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN
TYÖRYHMÄMIETINTÖÖN****ALKUTILANNE**

Vakuutusosoikeus ei ole nauttinut kansalaisten ja suuren joukon luottamusta ainakaan lähivuosikymmeniin. Vanhempi ikäpolvi muistaa Paasilinnan vakuutusasioita käsittelevän kohu tv-ohjelman ja kun se esitettiin miltei 30 vuotta myöhemmin, niin sekä yleisönosastoissa, että monissa muissa piireissä keskusteltiin siitä etteikö mikään ole kehittynyt näiden vuosien aikana vakuutusosoikeusjärjestelmässä. Tämä oli kohu tv-ohjelma ja faktaa saimme lukea syyskuussa 2003, kun oikeusministeriön silloinen johtava tutkija Maija Sakslin arvosteli kovin sanoin suomalaista vakuutusosoikeusjärjestelmää. Silloinen oikeusministeri Johannes Koskinen lupasi pikaisia toimia, jotta ongelmat saadaan korjattua.

Viisi vuotta kului ennen kuin oikeusministeriö perusti työryhmän pohtimaan vakuutusosoikeuden kehittämistä.

Hippokampus Tuki ry on antanut vertaistukea ja oikeudellista neuvontaa vuodesta 2004 pääasiassa aivo- ja niskavammaisille. Viime aikoina meitä on lähestyneet tosin muutkin ryhmät. Aivovammojen osalta näyttää olevan enemmän kuin pääsääntö, että hoitavat moni-ammattilliset tahot päätyvät eri lopputuloksiin kuin mihin tulokseen päätyvät vakuutusyhtiöiden vakuutuslääkärit pelkkien papereiden perusteella.

Vakuutusosoikeus on tähän asti noudattanut varsin tiukasti eri muutoksenhakulautakuntien päätöksiä ja suosituksia. Hippokampus Tuki ry teki vakuutusvalvontavirastolle selvityspyynnön erään lautakunnan jäsenten sidonnaisuuksista vakuutuslaitoksiin. Selvitys osoitti selkeitä sidonnaisuuksia/kaksoisrooli vahinkovakuutusyhtiöihin erällä lautakunnan keskeisillä jäsenillä. Tämä on yksi osoitus koko vakuutusosoikeusjärjestelmän sidonnaisuuksien suosta ja hyväveli – verkostoista vai pitäisikö nykyisin todeta maan tavasta.

Mietinnön valmistuttua oikeusministeri Braxin lausunto julkisuudessa siitä, että hoitavat lääkärit asettuvat usein potilaiden asianajaksi ja kirjoittavat lausuntoja jotta potilas saisi etuuksia oli isoa osaa lääkärinkuntaa kohtaan erittäin loukkaava. Valtaosassa tapauksissa on useamman hoitavan lääkärin sekä muun terveydenhuollon ammattilaisen lausunnot, eikä yksikään lääkäri varmasti halua tehdä potilaastaan sairaampaa kuin hän on. Braxin lausunto oli loukkaava myös vammautuneita ja sairastuneita kohtaan. Tämä leimasi suuren joukon suomalaisia työtä vieroksuviiksi eläkkeelle pyrkiviksi henkilöiksi ja heidän terveydelliset ongelmansa olivat oikeusministerin lausunnon mukaan sivuseikka. Tämä oikeusministerin esittämä väite ei ole uusi, sillä samaa mantraa on hokeneet suomalaiset vakuutusyhtiöt ja heidän vakuutuslääkäriinsä iät ja ajat.

Hippokampus Tuki ry:llä on tällä hetkellä työn alla useita vakuutusjuttuja jotka ovat kestäneet 12-15 vuotta, eikä osassa näytä loppu olevan vielä edes lähellä. Kun näihin juttuihin ja niiden taustoihin tutustuu tarkemmin selviää minkälaisia tragedioita ne ovat aiheuttaneet yksittäisille ihmisille ja heidän perheilleen, niin jokainen ymmärtää, että niissä kyse on jo ihmisoikeusrikkoksista.

Useissa tapauksissa vakuutusosoikeus ei ole määrännyt vakuutusyhtiöiden korvattavaksi lääkkeitä jotka kuuluvat sairauden tai tapaturman aiheuttamien vaivojen hoitoon. Perusteet ovat olleet todella kevyet eli mm. se, että lääke on alun perin kehitetty jonkin toisen sairauden hoitoon. Yhä enenevässä määrin lääkkeillä on useita käyttötarkoituksia, eikä lääkkeen alkuperäinen käyttötarkoitus tarkoita sitä etteikö lääkkeitä voisi käyttää muiden sairauksien hoitoon. Vakuutusyhtiöt ovat tehneet näitä päätöksiä mm. tapauksissa joissa lääke on mainittu sairauden tai vammojen käypähoito suosituksissa näiden hoidossa käytettävänä lääkkeinä. Käypähoito suositukset ovat kansallisia hoito- ja kuntoutus -suosituksia. Hippokampus Tuki ry on ollut asian tiimoilta yhteydessä vakuutusosoikeuteen muutamaan otteeseen ja sieltä on pahoiteltu lähinnä ihmetelty ja pahoiteltu tilannetta, mutta minkäänlaisiin konkreettisiin toimiin eivät nämä ole johtaneet.

Kaikille selvää lienee se, että miksi nyt tuli ajankohtaiseksi tarttua asiaan. Siihen on kaksi syytä ensimmäinen ja tärkein on Suomen jatkuvalla syötöllä saamat langettavat tuomiot Euroopan Ihmisoikeustuomioistuimelta ja toinen on lisääntynyt julkisuus.

TYÖRYHMÄN KOKOONPANO

Mietinnön kokoonpanon järkevyyttä mietityttänyt meitä kovasti. Valtaosa työryhmän jäsenistä työskentelee vakuutusosoikeudessa ja kuten mietinnössä todetaan varsin yksiselitteisesti, vakuutusosoikeus henkilökuntineen on epäonnistunut tässä työssä. Käsittelyajat eivät ole lyhentyneet, avoimuus ei ole lisääntynyt, mutta kansalaisten epäluottamus vakuutusosoikeutta kohtaan näyttää lisääntyneen, ainakin jos mittarina käytetään järjestöjen määrää jotka taistelevat suomalaisen vakuutusosoikeusjärjestelmän saattamiseksi sille tasolle jota länsimaalaiselta oikeusjärjestelmältä vaaditaan sekä mielenilmasuksien määrään joita on viime vuosina asian tiimoilta.

Hippokampus Tuki ry olisi odottanut, että kokoonpanossa olisi ollut paremmin edustettuna lainoppineita joilla ei ole sidonnaisuuksia vakuutusosoikeuteen ja koska osa vakuutusasioista kuuluu Sosiaali- ja Terveysministeriölle, niin heidän edustuksensa olisi pitänyt olla suurempi.

SUULLISTEN KÄSITTELYJEN LISÄÄMINEN?

Ainoa oikeudenmukainen tapa käsitellä asioita on suullisten käsittelyjen lisääminen. Tällöin osapuolten asianajajat joutuvat todistelemaan oikeudessa kantansa. Vaikka vakuutusosoikeus on toimeentuloturva-asioiden erityistuomioistuin, ei sitä voi verrata muihin erityistuomioistuimiin kuten markkina-, patenti jne. istuimiin.

Vakuutusosoikeudessa käsiteltävien juttujen määrän vuoksi suullisten käsittelyjen määrän nostaminen sille tasolle, että kansalaisten oikeusturva toteutuu se ei ole kustannussyistä realistista.

Hippokampus Tuki ry:n mielestä lakia on muutettava niin, että jatkossa lakisäätteisiä tapaturmavakuutusasioita on mahdollista käsitellä myös käräjäoikeudessa liikennevakuutusasioiden tapaan. Tällöin vakuutusosoikeus voi keskittyä toimeentulo-asioihin sekä vakuutuksiin liittyviä kuntoutus-, lääkitys- ja muita sosiaalipuolen asioita.

LÄÄKÄRIJÄSENTEN TOIMINTA, ASiantuntijalääkärit ja AVOIMUUS

Hippokampus Tuki ry:n mielestä vakuutusosoikeuden on luovuttava nykyisistä vakuutuslääkärjäsenistä ja heidän tilallaan on käytettävä sidonnaisuuksista vapaita lääkäreitä. Vakuutusosoikeuden perusteluissa on vakuutetun saatava riittävät ja asialliset perusteet päätöksestä.

Vakuutusosoikeuden valitessa asiantuntijalääkäreitä on heidän kiinnitettävä erityistä huomiota heidän sidonnaisuuksiin. Vakuutusosalalla on vallinnut salamyhkäisyys vakuutuslääkäreiden osalta ja heidän nimiään ei kaikki yhtiöt ole suostuneet paljastamaan. Vakuutusjutuissa käytettävien asiantuntijalääkärien nimi, erikoisala ja sidonnaisuudet on oltava julkisia. Tätä ja yleisen oikeusturvan kannalta on merkittävää, että jatkossa Suomeen perustetaan julkinen vakuutuslääkärireisteri.

”KENTTÄTUOMIOISTUIMET”

Mietinnössä esitetään useita eri malleja aina yhden jäsenen ja asiantuntijajäsenen kokoonpanoista erilaisiin kokoonpanoihin.

Toteamme, että tällä vaarannettaisiin entisestään vakuutettujen oikeusturvaa käsittelyjen kiirehtimiseksi. Taustalla on selkeästi EIT -peikko.

LOPUKSI

Hippokampus Tuki ry toteaa, että kovin vähän jäi käteen mietinnöstä josta oli suuret odotukset. Työryhmämietintö ei ratkaise suomalaisen vakuutusosoikeusjärjestelmän ongelmia ja muutosesitykset ovat lähinnä kosmeettisia.

Hippokampus Tuki ry

Jari Jokinen
sihteeri, spokesman
Hippokampus Tuki ry
Saanaatunturintie 1 K 96
00970 Helsinki
gsm. 050-3050939
email.jarjokin@welho.com
www.hippokampus.net